

Informatienota voor de raad

Datum 25 augustus 2020

Onderwerp	Informatienota Biomassa deel 1
Versienummer	V1.5

Portefeuillehouder Mevrouw H.M.M. Schuttenbeld

Informant J. Kuik / R. Frank
Afdeling Leefomgeving
Telefoon 06-11 92 34 23
Email R.Frank@zwolle.nl
Bijlagen Geen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

Beantwoording van de motie M12-3 van 9 maart 2020 "Biomassa aan banden".

Datum 25 augustus 2020

Inleiding

In de vergadering van uw raad op 9 maart 2020 is de motie “Biomassa aan banden” (kenmerk M12-3) aangenomen. Deze motie is opgesteld naar aanleiding van de voorgenomen realisatie van een biomassacentrale aan de Rieteweg in Zwolle en het onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) naar de beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa. In deze informatienota “Biomassa deel 1” geven wij onze reactie op de motie. Het PBL-rapport “Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van de duurzame biomassa” is op 8 mei 2020 gepubliceerd. Inmiddels is ook het SER-advies gepubliceerd op 8 juli 2020. Het SER-advies geeft nog geen handvatten waar we ons duurzaamheidsbeleid op af kunnen stemmen. Het geeft wel een richting waarin we het standpunt van het kabinet kunnen verwachten. Het kabinet gaat op basis van deze rapporten haar duurzaamheidsbeleid herijken. Het SER-advies geeft ook aan dat het nu aan het kabinet is om de strategie voor de toepassing in Nederland te bepalen, de kaders vast te leggen en de regie te nemen. Hierover informeren wij u op een later moment (deel 2). Hieronder wordt ingegaan op de verschillende onderdelen van de motie “Biomassa aan banden”.

Door de PvdA en D66 zijn art. 45 vragen gesteld over biomassa. De beantwoording hiervan volgt begin september.

De onderliggende documenten:

- Beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa, PBL-4188 (Planbureau voor de leefomgeving, 8 mei 2020):
<https://www.pbl.nl/publicaties/beschikbaarheid-en-toepassingsmogelijkheden-van-duurzame-biomassa-verslag-van-een-zoektocht-naar-gedeelde-feiten>
- Biomassa in balans, een duurzaamheidskader voor hoogwaardige inzet van biograndstoffen (Sociaal-Economische Raad, vastgesteld 6 juli 2020):
<https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2020/biomassa-in-balans.pdf>

Kernboodschap

Het college is blij met de heldere lijn die het SER-advies geeft. Wij zullen na de positiebepaling van het Rijk ons huidige duurzaamheidsbeleid hieraan toetsen en uw raad informeren over de gevolgen hiervan voor ons gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. Wij actualiseren het gemeentelijk beleid hierop in nauwe samenspraak met u en onze stakeholders.

Het college ziet dat de discussie over de duurzaamheid en milieuvriendelijkheid van het gebruik van biomassa voor energie toeneemt. Dit betreft met name de houtige biomassa. Als ondertekenaars van het Klimaatakkoord en van het Schone Lucht Akkoord is het voor ons van belang om onze energiedoelen te behalen, maar ook om de uitstoot van schadelijke stoffen en andere negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen.

Het PBL concludeert dat de beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa niet op puur wetenschappelijke gronden bepaald kunnen worden. Het PBL-verslag bevat waardevolle aanbevelingen voor het nieuwe ‘integrale duurzaamheidskader biomassa’. In het SER-advies staat dat de inzet van biograndstoffen voor elektriciteit en warmte voor gebouwen moet worden afgebouwd. Hiervoor is sprake van afbouw. Voor een aantal energetische toepassingen is nog geen alternatief beschikbaar. Hiervoor is sprake van ombouw. De toekomst ligt bij meer hoogwaardige inzet van

Datum 25 augustus 2020

biograndstoffen als grondstof voor de chemie en materialen. Hier is sprake van opbouw. Vervolgens zal het Rijk haar positie hierover bepalen.

Aanleiding onderzoek PBL – SER-advies

De opvattingen over biomassa voor energieopwekking lopen zeer uiteen. De maatschappelijke discussie gaat met name over de houtige biomassa en is sterk gepolariseerd. De opstellers van het Klimaatakkoord zijn overtuigd dat duurzame biomassa een grote rol speelt in een klimaatneutrale en circulaire economie; zonder biomassa lukt het nauwelijks om de Klimaatdoelstellingen te halen. Duurzame biomassa is in Europees verband als hernieuwbare energiebron gedefinieerd. Het Klimaatakkoord beoogt duurzame biomassa zo hoogwaardig mogelijk in te zetten waar dit rendabel kan.

Anderzijds wordt gevreesd voor aantasting van de biodiversiteit en verslechtering van de luchtkwaliteit; er zijn twijfels bij de beschikbaarheid de duurzame herkomst en de duurzaamheid van de inzet van biomassa.

In het Energieakkoord voor Duurzame Groei uit 2013 is besloten om de rijkssubsidie voor biomassabijstook in kolencentrales te beperken en vanaf 2020 stop te zetten. Ook de ISDE subsidie voor pelletkachels en biomassaketels voor woningen en kantoren is op 1 januari 2020 beëindigd. Omdat kleinschalige biomassaverbrandings-installaties een negatief effect hebben op de luchtkwaliteit, wil het kabinet in het kader van het Klimaatakkoord en het Schone Lucht akkoord de luchtmissienormen voor kleine installaties vanaf 2022 aanscherpen, en dan met name voor NO_x en fijn stof. Bovendien zijn in het kader van het Klimaatakkoord onderzoeken uitgevoerd of lopend:

- a) onderzoek naar beschikbaarheid, behoefte en toepassingsmogelijkheden voor duurzame biomassa (PBL, gepubliceerd 8 mei 2020);
- b) onderzoek over draagvlak voor en uitvoerbaarheid van een integraal duurzaamheidskader voor biomassa; en routekaarten voor nationale biomassa en cascadering (SER, gepubliceerd 8 juli 2020);
- c) onderzoek naar luchtverontreiniging van biomassacentrales (RIVM, loopt).

Op basis van het onderzoek van PBL (a) heeft de SER een advies (b) op gesteld. Het Rijk gaat op basis van dit advies bekijken of haar duurzaamheidsbeleid moet worden aangepast.

Het PBL-rapport en SER-advies

In de motie wordt het college gevraagd een constructieve houding in te nemen ten aanzien van de resultaten van het PBL onderzoek en de raad middels een informatienota te informeren over welke punten uit het PBL-rapport kunnen worden overgenomen in het Zwolse energiebeleid.

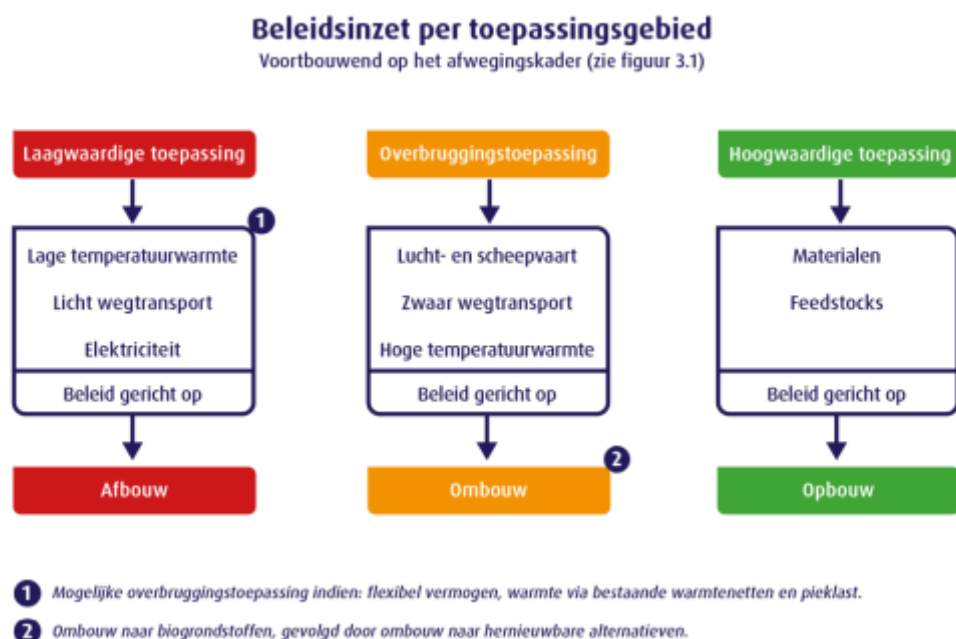
Het PBL geeft in het rapport een overzicht van de huidige en toekomstige beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa. Ook wordt een overzicht van de verschillende visies daarover gegeven. Verder heeft het PBL de bij deze visies genoemde argumenten getoetst aan de hand van beschikbare literatuur. Hieruit leidt PBL conclusies en aandachtspunten af voor het nieuwe integrale duurzaamheidskader biomassa van de rijksoverheid.

Het PBL concludeert dat de beschikbaarheid en toepassingsmogelijkheden van duurzame biomassa niet op puur wetenschappelijke gronden bepaald kunnen worden. De discussie gaat vooral over

Datum 25 augustus 2020

opvattingen en duiding van feiten en het perspectief dat je op biomassa kunt hebben. Het PBL geeft aan dat voor biomassa een belangrijke rol in een klimaatneutrale, circulaire economie lijkt weggelegd. Voldoende biomassa is onder meer nodig voor de landbouw (organische meststoffen en nutriënten als bodemverbeteraar), materiaal (houten bouw materiaal, papier, karton) en voor hernieuwbaar grondstof voor de chemische industrie (koolstofbron voor organische chemicaliën). Er is veel maatschappelijke discussie over biomassa. Het gebruik van biomassa moet hoe dan ook aan duidelijke duurzaamheidscriteria voldoen, waarbij internationale klimaatdoelen niet ter discussie worden gesteld.

In het gepubliceerde SER-advies geeft de SER een afwegingskader om, nu en in de toekomst, te helpen de regie te pakken en sturing te geven rondom biomassa. De SER kiest niet voor een enkelvoudig perspectief, maar vindt dat recht moet worden gedaan aan alle perspectieven waar een duidelijke wens tot verduurzaming aan ten grondslag ligt. De kernwoorden in het advies zijn afbouw, ombouw en opbouw. In het advies staat dat de inzet van biograndstoffen voor elektriciteit en warmte voor gebouwen moet worden afgebouwd. Hiervoor is sprake van afbouw. Voor een aantal energetische toepassingen is nog geen alternatief beschikbaar. Hiervoor is sprake van ombouw. De toekomst ligt bij meer hoogwaardige inzet van biograndstoffen als grondstof voor de chemie en materialen. Hier is sprake van opbouw. Met onderstaand schema uit de rapportage wordt de beleidsinzet per toepassingsgebied weergegeven.

De rode kolom gaat over de afbouw van onder meer de (kleine) biomassacentrales voor lage temperatuurwarmte. Hiervan kennen we er ook een aantal in Zwolle. De oranje kolom gaat over projecten waar stoom wordt geproduceerd (hoge temperatuurwarmte). Voor dit soort projecten zijn op dit moment geen rendabele, duurzame alternatieven voor het gebruik van fossiele brandstoffen beschikbaar. De groene kolom gaat over de hoogwaardige inzet van biograndstoffen als grondstof voor de chemie en materialen. Daarmee kunnen bijvoorbeeld bioplastics of biobeton gemaakt worden. De

Datum 25 augustus 2020

technieken hiervoor staan nog in de kinderschoenen. Vanuit de uitvoering van ons beleid zullen we verkennen op welke wijze wij hieraan kunnen bijdragen.

Herkomst biomassa

In de motie wordt het college ook opgeroepen de raad te informeren over de mogelijkheden om aanvullend toezicht te organiseren op de herkomst van de reststromen.

Na de reactie van het rijk op het SER-advies en het duurzaamheidskader van het kabinet gaan we kijken of aanvullend toezicht op de herkomst van de biomassa mogelijk is en hoe dit eventueel, al dan niet in samenwerking met de provincie Overijssel en de Omgevingsdienst, georganiseerd kan worden.

Afvang CO₂ en fijnstof

In de motie wordt gevraagd om met de huidige en toekomstige initiatiefnemers van biomassa in gesprek te gaan over de mogelijkheden van afvang van CO₂ en fijnstof bij initiatieven voor biomassacentrales.

We zijn met de huidige initiatiefnemer in gesprek over de mogelijkheden van afvang van CO₂ en fijnstof, waaronder het kunnen voldoen aan de verwachte aanscherping van de emissie-eisen in 2022. In de raadsnota Biomassa deel 2 komen we hier nader op terug.

Warmtebronnenstrategie

Voorts wordt het college in de motie opgeroepen om bij het bepalen van de bronnenstrategie, die in het kader van de Zwolse Transitievisie Warmte bepaald wordt, de uitkomsten van het PBL rapport mee te wegen, met onder andere als doel dat CO₂ en fijnstof in toekomstige projecten zoveel als mogelijk worden afgevangen.

Bij de Zwolse bronnenstrategie zullen ten aanzien van de inzet van warmtebronnen op basis van biomassa de conclusies uit het PBL-rapport, het SER-advies en het duurzaamheidskader worden meegenomen.

Procesafspraken uit de Zwolse Energiegids

Tenslotte wordt het college met de motie gevraagd om de in Zwolse Energiegids opgenomen procesafspraken (hoofdstuk 5) van toepassing te maken op biomassaprojecten.

De Zwolse Energiegids gaat over de grootschalige duurzame energieprojecten waarvoor het wijzigen van het bestemmingsplan nodig is. Voor biomassaprojecten die vallen onder deze definitie zijn de procesafspraken vanuit de Energiegids al van toepassing. Een initiatiefnemer van een dergelijk biomassaproject is gebonden aan de in hoofdstuk 5 van de Zwolse Energiegids opgenomen bepalingen over informatieverstrekking, procesparticipatie en afstemming. Ook bij biomassaprojecten waarvoor geen bestemmingsplanwijziging nodig is, zullen we de initiatiefnemer wijzen op het Zwolse uitgangspunt dat bij ontwikkelingen in de stad daarover vooraf richting de omgeving communicatie plaatsvindt. De vorm waarin dit gebeurt is altijd maatwerk en de inzet van de communicatie kan variëren van informeren tot en met meebeslissen. In het kader van "Samen maken we de stad" is dit dan ook een belangrijk vertrekpunt voor ons en de marktpartijen waar we mee samenwerken.

Datum 25 augustus 2020

Vervolg

Het college is blij met de heldere lijn die het SER-advies geeft. Op het moment dat de reactie van het rijk op het SER-advies en PBL-rapportage beschikbaar is, zullen wij ons huidige duurzaamheidsbeleid hieraan toetsen en uw raad informeren over de gevolgen hiervan voor ons gemeentelijk duurzaamheidsbeleid. Wij actualiseren het gemeentelijk beleid hierop in nauwe samenspraak met u en onze stakeholders zoals de provincie Overijssel. Gedeputeerde Staten hebben onlangs laten weten dezelfde lijn te volgen en na het verschijnen van het SER-advies over een integraal duurzaamheidskader voor biomassa de impact van dit advies voor het provinciaal beleid zullen bepalen.

Hoe gaan we om met huidige en nieuwe initiatieven?

De initiatiefnemer van de biomassacentrale Voorst, de firma Brouwer Duurzame Energie Ontwikkeling B.V., heeft in haar brief van 21 februari 2020 aangegeven om met de gemeente Zwolle in gesprek te gaan over de uitkomsten van de PBL-rapportage en het SER-advies. We zijn inmiddels in gesprek. Begin augustus 2020 heeft de firma Brouwer de SDE beschikking ontvangen. Tevens heeft de firma Brouwer een bewonersklankbord ingesteld. En is er al een eerste bewonersavond geweest. De belangen van onze inwoners zijn voor ons belangrijk en we volgen dit proces nauwgezet. We komen met de informatienota Biomassa deel 2 op de voortgang terug.

Algemeen geldt dat wanneer er een vergunningsaanvraag voor een biomassacentrale binnenkomt dan toetsen wij deze aan de huidige landelijke wetgeving. Hierin zijn ook de effecten op de omgeving, met name op het gebied van milieu en gezondheid, verankerd. Voldoet een aanvraag aan de landelijke wetgeving, dan is de gemeente wettelijke verplicht de vergunning te verlenen.

Wij verwachten komend jaar geen nieuwe initiatieven voor het inzetten van biomassa voor de warmtevoorziening in Zwolse woonwijken. We hebben de tijd om ons duurzaamheidsbeleid te actualiseren op het te ontwikkelen landelijk integraal duurzaamheidskader. Op het moment dat er zich een initiatief voor toepassing van biomassa aandient, zullen wij u als raad direct op de hoogte stellen.

Openbaarheid

Deze nota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Ingrid Geveke

Datum

25 augustus 2020